

INHIMILLINEN JA VETOVOIMAINEN TAMPERE

Lauri Lylyn pormestariohjelma vuosille 2017–2021

Hyvät tamperelaiset,

Työ ja yrittäjäyys ovat tamperelaisen hyvinvoinnin ja elinvoiman perusta. Niiden edistäminen tulee olemaan pormestarikauteni ykkösasia.

Työllisyyden vahvistaminen on keskeisin keino kaupungin talouden tasapainon saavuttamiseksi. Vain terve ja tasapainoinen talous turvaa palvelujen saatavuuden. Se on myös edellytys pormestariohjelman palvelulupausten toteuttamiselle. Valtuustokauden aikana talous saatetaan tasapainoon muun muassa vahvistamalla tulopohjaa, kehittämällä omaa palvelutuotantoa ja noudattamalla tiukkaa menokuria sekä panostamalla uutta työtä synnyttäviin investointeihin.

Tampereen tavoitteena on olla teknologisen kehityksen mallikaupunki. Tämä tarkoittaa ratkaisuja, jotka parantavat kaupunkilaisten elämänlaatua, kaupungin palvelujen ja toimintojen tehokkuutta sekä alueen kilpailukykyä. Digitalisaation avulla voidaan helpottaa arkea, lisätä hyvinvointia ja turvallisuutta sekä synnyttää uutta liiketoimintaa. Kaupunki ei ole digitaalisen kehityksen sivustakatsoja, vaan haluaa toimia muun muassa alustana yritysten liiketoiminnan kehittämiseksi.

Tätä kirjoitettaessa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus sekä sen yhteydessä toteutettava aluehallinnon uudistus hämmöttävät puolentoista vuoden päässä. Tampereen kaupunki on uuden edessä, sillä sen roolissa ja tehtäväkentässä tapahtuu merkittäviä muutoksia. Sote-tehtävien siirto maakuntiin korostaa kaupungin sivistys- ja elinvoimaroolia. Tampere panostaakin monipuoliseen koulutustarjontaan varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen. Tulevissa tehtävissä painottuvat myös vastuu hyvinvoinnin edistämisestä, hyvästä elinympäristöstä, kumppanuuksien luomisesta ja osallisuuden tukemisesta.

Kaupungin hyvä liikenteellinen saavutettavuus on tärkeä osa alueen elinvoimaa. Tampereen, ympäristökuntien ja maakunnan on panostettava siihen yhdessä. Tampere haluaa olla edelläkävijä ympäristö- ja ilmastotavoitteissaan edistämällä toimia, joilla pyritään kohti hiilineutraalia kaupunkia.

Tämä pormestariohjelma on syntynyt poikkeuksellisen laajassa yhteistyössä Tampereen poliittisten ryhmien kanssa. Ohjelman palvelulupauksia toteutetaan kaupungin strategian avulla. Ohjelman välitarkastelu tehdään valtuustokauden puolella välissä.

Tampere, pohjoismaiden suurin sisämaakaupunki, on ollut jo vuosia Suomen vetovoimaisin kaupunki. Vahvuksiamme ovat osaavat ihmiset, laadukkaat palvelut, monipuolinen koulutus- ja kulttuuritarjonta, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuminen sekä kehittyvä ja viihtyisä kaupunkiympäristö. Yhteisön elinvoimasta ja kukoistuksesta huolehtiminen nousee keskeiseen rooliin tulevan valtuustokauden aikana.

Kasvava Tampere haluaa olla Suomen toinen metropoli.

Lauri Lyly, 22.5.2017

TYÖLLISYYS ON YKKÖSASIA

Tampereen työttömyysaste on tätä ohjelmaa laadittaessa noin 15 %, mikä tarkoittaa, että reilu 17 000 tamperelaista on ilman työtä. Asiantuntija-arvion mukaan työttömien määrän väheneminen 1 000 henkilöllä vahvistaisi kaupungin tulopohjaa 3–5 miljoonalla eurolla. Tavoitteena on vähentää työttömyyttä ensin maan keskiarvon tasolle ja pitkällä aikavälillä sen alle.

Työn sisällöt ja tekemisen tavat ovat murroksessa. Uudessa ajassa osaaminen ja työpaikat syntyvät uusilla tavoilla. Valtaosa työpaikoista syntyy kuitenkin edelleen nykyisiin yrityksiin.

Kaupunki edistää yrittäjyyttä ja yritysten kasvua ja kansainvälistymistä. Pienten ja keskisuurten sekä mikroyritysten ja itsensä työllistäjien toimintaedellytyksiä vahvistetaan. Painopisteeksi nousee uusien liiketoimintamallien, verkostojen ja älykkäiden kehitysalustojen mahdollistaminen. Tampereen tulee olla jatkossakin houkutteleva kaupunki niin valmistavalle teollisuudelle kuin korkean jalostusasteen yritystoiminnalle ja luoville aloille.

Kiertotalous, jossa kulutus perustuu omistamisen sijasta jakamiseen, vuokraamiseen ja kierrättämiseen, mahdollistaa uutta liiketoimintaa. Korkea osaaminen erilaisissa puhtaan teknologian tuotteissa ja palveluissa avaa vientimahdollisuuksia, joita hyödynnetään jatkossa määrätietoisesti.

Kaupungin oma, kumppanuuksiin perustuva palvelutuotanto tukee osaltaan paikallista yritystoimintaa. Yrittäjyyteen kannustamista vahvistetaan kaikilla koulutusasteilla.

Kaupunki edistää hankinnoillaan innovaatioiden ja uuden liiketoiminnan syntymistä sekä vahvistaa alueen elinvoimaa. Kaupunki tukee hankintapolitiikallaan pieniä ja paikallisia yrityksiä sekä nuorten työllistymistä. Hankinnoissa huomioidaan myös niiden yhteiskunnalliset vaikutukset esimerkiksi edellyttämällä säädösten mukaista työehtojen noudattamista. Hankintaosaamista sekä hankintojen laatua ja seurantaa kehitetään.

Koulutuksen tulee johtaa työhön ja toimeentuloon. Tavoitteena on taata yhdessä yritysten kanssa jokaiselle nuorelle ensimmäinen työpaikka. Yritykset haastetaan mukaan myös kesätöiden järjestämiseen. Kaupunki edistää oppisopimuskoulutusta tarjoamalla oppimisen paikkoja.

Tampere uudistaa edelläkävijänä työllisyydenhoidon palveluita hyödyntämällä työllisyydenhoidon kuntakokeilun tuloksia. Työllisyyttä edistetään yhteistyössä oppilaitosten ja elinkeinoelämän sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Työnhakijoiden, erityisesti pitkäaikaistyöttömien ja nuorten, työelämävalmiuksia ja -osaamista parannetaan. Erityisryhmien työllistymiselle haetaan uusia mahdollisuuksia. Kaupunki luo työllistymistä edistävän foorumin yritysten ja työnhakijoiden kohtaamiselle.

Erilaisiin tuki- ja aktivointitoimenpiteisiin varataan 10 milj. euroa vuodessa valtuustokauden ajan. Toimenpiteiden tarkempi sisältö määritellään vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä, mutta niillä pitää olla todellisia työllistymistä edistäviä vaikutuksia. Lisäksi selvitetään mahdollisuus Kelalle maksetun työmarkkinatuen kuntaosuuden saamisesta edes osittain kuntakokeilun toteuttamiseen.

Tampereella on sujuvat tarpeita vastaavat yrityspalvelut. Kaikessa kaupungin päätöksenteossa otetaan käyttöön yritys- ja työllisyysvaikutusten arviointi.

PALVELULUPAUS:

- **YRITYSTOIMINTAA JA TYÖLLISYYTTÄ EDISTETÄÄN TULOPOHJAN VAHVISTAMISEKSI**

Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet:

- yritysten synnyn, toiminnan, kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen; älykkäät ratkaisut työllisyyden tukemiseksi
- onnistumisen edellytysten luominen Smart Tampere -ohjelmalle
- kaupungin omat työllistävät hankkeet (esim. Sulkavuoren keskusjätevedenpuhdistamo sekä sisäilmakorjaukset ja niistä seuraavat rakennushankkeet)
- kaupungin strategisia tavoitteita tukeva hankintapolitiikka
- jokaiselle nuorelle ensimmäinen työpaikka yhteistyössä yritysten kanssa
- työllisyysneuvonnan palvelut yhdeltä luukulta (kuntakokeilu)
- sujuvat yrityspalvelut yhdeltä luukulta

TAMPEREELLA OSATAAN

Tampereen menestyksen takana ovat aina olleet osaavat ihmiset. Koulutukseen panostaminen onkin edellytys kaupungin elinvoimalle ja kaupunkilaisten hyvinvoinnille. Tampereella on monipuolinen koulutustarjonta varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen. Tampere tarjoaa myös vieraskielisen koulutuspolun päivähoidosta ja esikoulusta korkeakouluihin.

Tampere haluaa olla edelläkävijä uudenlaisten oppimisympäristöjen kehittämisessä kaikilla koulutusasteilla.

Kaupungin maahanmuuttajaväestön osaaminen sekä kieli- ja kulttuuripotentiali ovat suuri mahdollisuus koko yhteisön elinvoiman kehittämiseksi.

KOULUPOLKU ALKAA LÄHELTÄ

Kaupungin tavoitteena on mahdollistaa laadukas, yksilöllinen ja yhteisöllinen kasvu ja oppiminen. Oppilaiden ja opiskelijoiden yksilölliset tarpeet huomioidaan mahdollistamalla joustavat ja oppimisen kannalta sopivan kokoiset opetusryhmät, lisäämällä erityisopetusta sitä tarvitseville, kehittämällä yhteisöllistä toimintakulttuuria sekä mahdollistamalla opettajien monipuolinen täydennyskoulutus. Koulutuksen kehittäminen perustuu yhteisesti hyväksytyihin laatukriteereihin ja niiden seurantaan.

Varhaiskasvatus ja perusopetus resursoidaan joustavasti asuinalueiden, toimintaympäristön ja erilaisten oppijoiden mukaan. Eriarvoistumista ehkäistään suunnitelmallisella ja joustavalla

resursoinnilla oppilasmäärän lisäys huomioiden. Ryhmäkoossa otetaan huomioon lasten ja nuorten yksilölliset tarpeet sekä koulun toimintaympäristö.

Varhaiskasvatus sekä esi- ja 1.–2. -luokkalaisten opetus toteutetaan lähipalveluna. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen tulevaisuuden palveluverkosta tehdään suunnitelma, joka sisältää lapsivaikutusten arvioinnin. Suunnitelman lähtökohtina ovat lasten määrän kasvu, uuden opetussuunnitelman mukainen oppimisympäristö, monipuolinen opetustarjonta ja nykyisten tilojen sisäilmaongelmat sekä kulkuyhteydet. Huonokuntoisista päiväkotijä ja koulutiloista luovutaan, mikäli niiden peruskorjaus ei ole tarkoituksenmukaista.

Subjektiviivisen päivähoito-oikeuden säilyttäminen on osa hyvinvoinnin ja tasa-arvon edistämistä sekä eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisyä. Tampereella selvitetään mahdollisuutta kokeilla maksutonta varhaiskasvatusta tietyssä ikäryhmässä niin, että lapsella on päivittäin oikeus neljän tunnin maksuttomaan varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittämiseksi laaditaan yli valtuustokauden ulottuva kehittämisohjelma, jonka aikana vahvistetaan koulutusta Tampereen vetovoimatekijänä.

KAIKKI NUORET OPPIMAAN

Jokainen tamperelainen peruskoulun päättänyt nuori saa opiskelupaikan. Koulutustarjontaa kehitetään lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa sekä korkeakoulutuksessa. Lukioiden suurimpia opetusryhmiä pienennetään. Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden tarvitsema opetus ja opinto-ohjaus turvataan heidän erilaiset tarpeensa huomioiden. Toisen asteen ammatilliseen koulutukseen turvataan riittävä opetustuntimäärä.

Ammatillisen koulutuksen kehittäminen on jatkossa nykyistä kiinteämpi osa elinvoima- ja työllisyyspolitiikkaa. Ammatillisessa koulutuksessa tullaan kokeilemaan uudenlaisia yritys-elämän, työllisyyden ja koulutuksen yhdistäviä ja digitaalisia oppimisympäristöjä.

Työpaikoilla opiskelijoille annettavaa ohjausta ja tukea vahvistetaan. Tavoitteena on, että jokainen nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon.

Eri koulutusasteiden sekä elinkeino- ja työelämän yhteistyötä vahvistetaan. Koulutusasteelta toiselle tai työelämään siirtymistä sujuvoitetaan.

SUOMEN VETOVOIMAISIN OPISKELUKAUPUNKI

Tampereen kolmen korkeakoulun yhdistyminen Tampereen uudeksi yliopistoksi on yksi kaupungin keskeisimmistä tulevaisuuden vetovoimatekijöistä myös kansainvälisesti. Kaupunki on mukana kehittämässä uutta yliopistoa korkeatasoisena ja monitieteisenä tieteen ja innovaatioiden kasvualustana. Sen ympärille rakennetaan yhteistyöverkosto, joka yhdistää koulutuksen tarjoajat, osaajat, työnantajat ja investoijat.

Kaupin alue on yksi merkittävimmistä terveys- ja hyvinvointialan osaamisen ja työpaikkojen keskittymistä Suomessa. Kampuksella on yli 20 000 päivittäistä käyttäjää. Tampereen tavoitteena on Kaupin kampuksen kehittäminen kansainvälisesti tunnustetuksi sote-palvelujen osaamiskeskittymäksi.

Tampere on vetovoimainen opiskelukaupunki, jonka pitää olla houkutteleva asuinpaikka myös valmistumisen jälkeen. Monipuolinen työpaikkatarjonta ja asumisen mahdollisuudet ovat tässä ratkaisevia tekijöitä. Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden työllistymismahdollisuuksia kehitetään esimerkiksi parantamalla heidän yhteyksiään työelämään.

PALVELULUPAUS:

- **TAMPERELAISILLA LAPSILLA JA NUORILLA ON MAHDOLLISUUS OPIA LAADUKKAASTI, YKSILÖLLISESTI JA YHTEISÖLLISESTI**
- **TAMPERE ON INNOVAATIOIDEN JA OSAAMISEN KESKITTYMÄ**

Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet:

- korkealaatuinen ja kansainvälisesti kiinnostava koulutus varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin
- älykkäät ratkaisut osaamisen ja innovaatioiden edistämiseksi
- uudet oppimisympäristöt muun muassa ammatillisessa koulutuksessa
- alueittain tasa-arvoiset kasvatus- ja opetuspalvelut; tasavertaiset mahdollisuudet kasvuun ja oppimiseen
- varhaiskasvatuksen sekä esi- ja alkuopetuksen järjestäminen lähipalveluna
- subjektiivisen päivähoito-oikeuden säilyttäminen
- toimintakulttuurin kehittäminen ja opettajien täydennyskoulutus, oppimisen kannalta sopivan kokoiset ryhmät ja riittävä erityisopetus
- toiseen asteen opiskelijoiden tarpeet huomioivan opetuksen, tuen ja ohjauksen turvaaminen opintojen loppuunsaattamiseksi
- Tampere on jatkossakin Suomen opiskelijaystävällisin kaupunki

KANSAINVÄLINEN KULTTUURI- JA URHEILUKAUPUNKI

Tampere haluaa olla maan johtava kulttuuri- ja urheilukaupunki, jonka vahvuuksia ovat muun muassa teatterit, museot ja kirjastot sekä monipuoliset urheilutapahtumat.

Vakiintuneet kulttuurin muodot ja erilaiset alakulttuurit tukevat toisiaan ja vahvistavat kaupungin vetovoimaa. Tampere edistää julkista taidetta tuomalla taidetta julkisiin tiloihin, asuinalueille ja osaksi rakennushankkeita.

Tampereelle tavoitellaan jatkossakin monipuolisia urheilutapahtumia yhteistyössä paikallisten urheiluseurojen ja lajiliittojen kanssa.

KULTTUURI EDISTÄÄ HYVINVOINTIA

Kulttuuri on tärkeä hyvinvointia edistävä tekijä. Tampereella kulttuuri tuodaan lähelle asukkaita ja muita palveluita. Se on kaikkien saavutettavissa tulotasosta riippumatta.

Matalan kynnyksen kulttuurin toteuttaminen tehdään mahdolliseksi kaikille. Kaupunki mahdollistaa osaltaan muun muassa kulttuurikeskittymiä ja työtiloja, joissa voi harrastaa ja tehdä kulttuuria omaehtoisesti.

TAMPERE TUTUKSI

Tampere on kansallisesti vetovoimainen, mutta kaupungin kansainvälistä tunnettuutta on lisättävä. Tunnettuutta vahvistetaan kertomalla Tampereen tarinaa siitä, mitä olemme, mille rakennamme ja millä erotumme muista. Tärkeä osa tarinaa ovat alueen kansainvälisesti tunnetut toimijat, tapahtumat ja ilmiöt.

Tampereella on vahva matkailupotentiaali. Matkailumarkkinointi rakentuu Tampereen kansainvälisille vahvuuksille, joita ovat luonto, järvet, metsät, turvallisuus ja puhtaus. Pohjoismaiden suurimmassa sisämaakaupungissa nämä yhdistyvät monipuoliseen kulttuuri-, urheilu-, konferenssi- ja tapahtumatarjontaan sekä hyvään saavutettavuuteen. Maailman ainoa Muumimuseo on yksi kaupungin kansainvälisistä vetonauloista. Matkailupalveluita kehitetään muun muassa tuotteistaen ja paketoiden niitä yhteistyössä muiden kuntien ja elinkeinoelämän kanssa.

Tampere profiloituu kansainvälisesti muun muassa hakemalla Euroopan innovaatiopääkaupungiksi. Lisäksi selvitetään Tampereen mahdollisuutta hakea Euroopan vuoden 2026 kulttuuripääkaupungiksi sekä Tammerkosken alueen mahdollisuuksia päästä Unescon maailmanperintökohteeksi.

PALVELULUPAUS:

- **TAMPERE TUNNETAAN KANSAINVÄLISESTI VETOVOIMAISENA KULTTUURI- JA URHEILUKAUPUNKINA**

Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet:

- Tampereen kehittäminen luovien alojen ja eri kulttuurimuotojen keskuksiksi
- julkisen taiteen edistäminen
- omaehtoisen ja matalan kynnyksen kulttuurin mahdollistaminen
- kaupunki- ja matkailumarkkinoinnin kehittäminen
- matkailutarjonnan kehittäminen; Tampereen (mm. Teisko) ja sen lähialueiden matkailun kehittäminen yhteistyössä muiden kuntien ja elinkeinoelämän kanssa

KAIKKI TIET VIEVÄT TAMPEREELLE

Kaupungin saavutettavuus on tärkeää elinkeinoelämän kilpailukyvyn ja alueen elinvoiman kannalta. Tulevaisuuden logistiset ratkaisut ja matkaketjujen kehittäminen edistävät osaltaan työllisyyttä ja uusien työpaikkojen syntyä liikenteellisten kasvukäytävien varrelle. Saavutettavuuden kehittäminen edellyttää vahvaa ja tavoitteellista edunvalvontaa.

Tampereella on vahva teknologisen kehityksen pohja. Ensimmäinen pohjoismaiden sähkövalo sytytettiin Tampereella 1882 ja ensimmäinen gsm-puhelu maailmassa soitettiin Tampereelta 1991. Tämän päivän tavoitteena on saada Tampereelle Suomen ensimmäinen kaupallinen 5G-verkko. Tampereella on tulevaisuudessa koko keskustan kattava avoin verkko, joka palvelee asukkaita, yrityksiä ja vierailijoita.

SUJUVAT RAIDE- JA TIEYHTEYDET

Nopeat ja sujuvat raideyhteydet Helsinkiin ja Pietariin ovat keskeisiä tavoitteita Tampereen edunvalvonnassa. Kolmannen raiteen rakentaminen Tampereelta etelään tulee olla seuraava merkittävä kansallinen investointi. Helsinki–Vantaan lentoaseman hyvä saavutettavuus sujuvin raideyhteyksin Tampereelta on myös tärkeä edunvalvonnan kohde.

Seudullista lähijunaliikennettä kehitetään yhdessä ympäristökuntien kanssa. Uusien asuinalueiden suunnittelussa huomioidaan lähijunaliikenteen mahdollisuudet. Valtuustokauden aikana selvitetään mahdollisuus raitiotien ja lähijunaliikenteen operoinnin yhdistämiseen.

Edunvalvonnassa varmistetaan valtatieverkoston liikenteellinen sujuvuus ja turvallisuus. Valtateitä 9 ja 12 kehitetään ottaen huomioon maankäytön tehostaminen sekä Tampereella että seudullisesti. Valtatie 3:n parantamista kaupunkiseudulla ja maakunnassa edistetään sisältäen valtatie uuden linjauksen (Lempäälä–Pirkkala) suunnittelun. 2-kehän (lentoasema–Lentola ja edelleen Lentola–Tarastenjärvi) suunnittelua ja toteuttamista edistetään.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti Tampereelle rakennetaan kaksihaarainen raitiotie Pyyrikintorilta Hervantaan ja Taysin alueelle vuosien 2017–2021 aikana. Raitiotien jatkaminen Hiedanrantaan/Lentävänniemeeseen toteutetaan valtuuston hyväksymän toteutussuunnitelman pohjalta kustannus-hyötyarvioon nojaten. Valtuustokauden aikana käynnistetään suunnittelu raitiotien jatkamisesta Koilliskeskukseen/Kangasalle, Hatanpäälle/Härmälään ja edelleen Pirkkalaan sekä Hiedanrannasta Ylöjärvelle.

Joukkoliikenteen kulkutapaosuus nostetaan 25 prosenttiin. Tavoitteena on toimiva joukkoliikennejärjestelmä, jossa juna-, raitiotie- ja bussiliikenne sekä kaupunkipyörät tukevat toinen toisiaan. Mahdollisuus joukkoliikenteen joustavan hinnoittelun laajentamiseen tutkitaan. Samalla selvitetään vyöhykerajojen tarkistamista palvelujen tasapuolisen saatavuuden varmistamiseksi.

Älyliikenteen ratkaisut lisäävät turvallisuutta, tekevät liikkumisesta joustavampaa ja ympäristöystävällisempää sekä lisäävät kuntalaisten mahdollisuuksia valita liikkumismuotoja ja

-välineitä. Esimerkiksi kutsuohjatut robottibussit ja kaupunkipyörät voivat jo lähitulevaisuudessa toimia syöttöliikenteenä ratikkareitille. Tavoitteena on saada robottibussit Tampereella käyttöön vaiheittain vuoteen 2021 mennessä.

LAADUKKAAT JA KATTAVAT LENTOYHTEYDET

Tulevaisuuden Tampere-Pirkkala on kansainvälinen lentoasema. Edunvalvonnan painopisteitä ovat suorien lentoyhteyksien lisääminen, oikea-aikaiset ja oikeahintaiset yhteydet Euroopan lentoliikenteen solmukohtiin sekä charter-lentojen ja halpalentojen lisääminen. Kentälle vieviä joukkoliikennedyhteyksiä sujuvoitetaan.

Kaupunki luo yhteistyössä kaupunkiseudun kuntien kanssa edellytykset kansainvälisen rahti- ja logistiikkakeskuksen sijoittumiselle alueelle. Tampere-Pirkkalasta tavoitellaan kansallista Helsinki-Vantaan varakenttää yhteistyössä Finavian kanssa. Lentoaseman kehittämisessä tärkeää on seutuyhteistyö ja yhteinen edunvalvonta niin kansallisesti kuin kansainvälisesti.

YDINKESKUSTA ON SAAVUTETTAVISSA KAIKILLA KULKUMUODOILLA

Ydinkeskustan on oltava saavutettavissa kaikilla kulkumuodoilla kävelystä yksityisautoihin.

Satakunnankadun, Hämeenpuiston, Tampereen valtatie ja Rautatienkadun muodostamaa keskustan kehätietä kehitetään ja liikenteen toimivuutta sujuvoitetaan. Ratapihankatu toimii keskeisenä pohjois-eteläsuuntaisena väylänä.

Näsinkallion maanalaisen eritasoliittymän toteuttaminen kytkeytyy Viiden tähden keskusta-kehitysohjelman kokonaiskuvaan keskustan kehittämisestä. Eritasoliittymän tarve selvitetään ja hanke toteutetaan kustannus-hyötyarvioon nojaten.

Kävelypainotteisuutta voidaan lisätä, kun pysäköinti siirretään maan alle ja pysäköintilaitoksiin. Liityntäpysäköinnin avulla Tampereen hyvät joukkoliikennepalvelut ovat myös kauempaa saapuvien käytettävissä. Raitiotien ohella vilkkailla reiteillä liikkuvat bussit tarjoavat nopeat ja tiheävuoroiset yhteydet aluekeskusten välillä.

Laadukas pyöräväylä Hervantaan on valtuustokauden tärkein pyöräilyinvestointi. Uusissa katusuunnitelmissa pyöräily ja jalankulku erotetaan toisistaan ruuhka-alueilla. Erityisesti kiinnitetään huomiota pyöräilyväylien selkeyteen ja jatkuvuuteen sekä talvikunnossapitoon. Pyöräteiden talvisuluista luovutaan keskeisillä väylillä, kuten Itsenäisyydenkadulla ja Hämeenkadulla. Pyöräpysäköinnin kehittämistä jatketaan.

Jalankulun olosuhteita parannetaan. Monet jalkakäytävät ovat nykyisiin käyttäjämääriin nähden liian kapeita. Katusaneerausten yhteydessä varataan lisää tilaa jalankululle ja ajoratoja muutetaan vastaamaan alueellisia nopeusrajoituksia.

Esteettömyys huomioidaan kaikessa suunnittelussa.

PALVELULUPAUS:

- **TAMPERE ON SUJUVASTI SAAVUTETTAVA KAUPUNKI**

Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet:

- keskeisten hankkeiden aktiivinen edunvalvonta (mm. kolmas raide etelään, Pietari-ratayhteyden sujuvoittaminen ja lähijunaliikenteen kehittäminen)
- Tampere-Pirkkalan kehittäminen kansalliseksi varakentäksi
- oikea-aikaiset ja oikeahintaiset yhteydet Euroopan lentoliikenteen solmukohtiin; charter-lentojen ja halpalentojen lisääminen
- kansainvälinen rahti- ja logistiikkakeskus yhdessä kaupunkiseudun kuntien kanssa
- raitiotiehankkeen toteuttaminen kustannus-hyötyarvioon nojaten
- pysäköinnin ja joukkoliikenteen joustavan hinnoittelun selvittäminen
- keskustan maanalaisten yhteyksien toteuttaminen
- kävelypainotteisuuden lisääminen
- kaupunkipyörät osaksi joukkoliikennejärjestelmää ja pyöräilyverkoston kehittäminen

KASVAVA KAUPUNKI

Kaupunki on varautunut keskimäärin noin 2 000 asukkaan vuosittaiseen väestönkasvuun. Toteutuneen ja ennakoidun kehityksen valossa väestötavoite on liian maltillinen. Jos kasvutavoitetta nostetaan, samassa yhteydessä tarkistetaan tavoitteita koskien muun muassa maankäytön suunnittelua, infrarakentamista, palveluverkkoa sekä näiden vaikutusta talouteen ja investointeihin.

Kaupungin kasvua hallitaan kestävällä tavalla suuntaamalla sitä ensisijaisesti joukkoliikennekäytävien varrelle ja aluekeskuksiin. Painopiste on kaupunkirakenteen täydentämisessä, ylöspäin rakentamisessa ja uusien asuinalueiden käyttöönotossa.

Sosiaalisesti kestävä kaupunkikehitys edellyttää monipuolista ja kohtuuhintaista asumista. Kaavoitus on keskeinen keino myös yritystoiminnan ja työllisyyden edistämässä pitkällä aikajänteellä.

Terveellisen ympäristön takaaminen on yksi kaupunkikehityksen keskeisimmistä tavoitteista. Julkisten tilojen sisäilmahaitat hoidetaan viipymättä ja niiden käytön ja kunnon seuranta ja toteutusta parannetaan. Rakentamisen korkeasta laadusta pidetään kiinni.

TOIMIVA JA TURVALLINEN KAUPUNKIYMPÄRISTÖ

Kaupungin kehittämisen tavoitteena on toimiva, turvallinen, esteetön ja ekologinen kaupunkirakenne, joka mahdollistaa kaupungin kasvun ja kehittymisen. Liikenteen ja palvelujen

järkevä suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät kaupunkimaista rakentamista. Kaupungissa on monipuolista elämää: tapahtumia, palveluita, asumista, työpaikkoja, toreja ja puistoja.

Eteläpuiston asemakaavaa viedään päätöksenteossa eteenpäin asemakaavaehdotuksen mukaisin keskeisin suunnitteluratkaisuin ja linjauksin lukuun ottamatta Eteläpuiston ranta-aluetta (Eteläpuisto-kadun eteläpuolinen alue). Tämä alue irrotetaan vireillä olevasta asemakaavaprosessista. Eteläosaan tehdään uusi suunnitelma, jossa säilytetään nykyinen rantaviiva, kevennetään rakentamista ja säilytetään puistomainen virkistyskäyttö.

Ekologinen maankäytön suunnittelu ottaa huomioon luonnon moninaisuuden säilyttämisen ja riittävät viheralueet. Luonnonsuojeluohjelman päivitystarve arvioidaan valtuustokauden aikana. Kulttuurihistoriallisen rakennusperinnön vaalimisessa keskitytään kaupungin keskeisiin arvorakennuksiin sekä tehdas- ja koskimaisemaan, jotka antavat Tampereelle sen omintakeisen ilmeen ja arvokkuuden.

Suomen valtakunnallinen tavoite on hiilineutraalius vuonna 2050. Tampereella on laadittu visioskenaario, jonka mukaan Tampereen on mahdollista olla hiilineutraali jo vuonna 2030. Kunnianhimoinen tavoite edellyttää toimia myös kaupunkilaisilta ja yrityksiltä. Kaupungin tytäryhtiöillä on keskeinen rooli muutoksen edistämisessä ja mahdollistamisessa.

KAUPUNGIN MAANKÄYTÖN PROSESSIEN KEHITTÄMINEN

Tampereen elinvoimaa tukevan kaupunkikehityksen kannalta maankäytön kokonaisprosessin toimivuus, kaavoituksen sujuvuus ja rakennuslupamenettelyn nopeus ovat merkittäviä kilpailutekijöitä. Keskeinen toimenpide on maankäytön kokonaisuuden sujuvoittaminen tehostamalla prosesseja, hyödyntämällä digitalisaatiota sekä turvaamalla riittävä resursointi.

Rakennuslupahakemusten käsittelyaikaa tulee lyhentää oleellisesti. Digitalisaatiota hyödynnetään kehitettäessä luontevaa vuorovaikutusmenettelyä osana kaavoitusprosessia.

TOIMIVAT ASUNTOMARKKINAT

Tamperelaiset tarvitsevat monipuolisia asumisen vaihtoehtoja. Kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa on jatkossa lisättävä ja hajautettava laajemmin eri puolille kaupunkia. Houkuttelevat asumisympäristöt työssäkäyville ja perheellisille turvataan. Kaupunginosien, kuten Multisilta-Peltolampi, uudistamista jatketaan asukaslähtöisesti niiden vetovoiman ja viihtyisyyden lisäämiseksi.

Sosiaalisesti ja alueellisesti tasapainoiset asuntomarkkinat turvataan lisäämällä asumisen laatua tarjoamalla uusia asumisen malleja ja vaihtoehtoja sekä turvaamalla erityisryhmien asumisen tarpeet. Yhteisöllisen asumisen kehittymiselle ja osuuskuntapohjaiselle rakennuttamiselle luodaan edellytyksiä. Kaupungin asuntoyhteisöiltä edellytetään kaupungin asuntopolitiikan noudattamista muun muassa kohtuuhintaisen asumisen mahdollistamiseksi.

Tampereen pysäköintipolitiikkaa päivitetään säännöllisesti. Sitä tarkistetaan myös opiskelijoiden, ikäihmisten ja erityisryhmien asumisen osalta. Omakotialueiden kadunvarsilla sallitaan maastopysäköinti liikenneturvallisuutta vaarantamatta. Älyliikenteen ja autojen yhteiskäytön paikoitustarpeet huomioidaan. Tampereen Sähkölaitoksen mahdollisuudet osallistua sähköautojen latauspisteiden toteuttamiseen selvitetään.

Omakotitonttien saatavuudesta huolehditaan ja pientaloasumiseen luodaan lisää vaihtoehtoja. Tältä osin edistetään kaupunkimaista matalaa ja tiivistä rakentamista.

Täydennysrakentamista edistetään olemassa olevissa asuinkortteleissa sisältäen ullakkorakentamisen. Poikkeuslupamenettelyä joustavoitetaan pienimuotoisessa täydennysrakentamisessa.

Yleis- ja asemakaavavarantoa kasvattamalla mahdollistetaan vähintään kaupunkiseudun ja valtion välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen (MAL-sopimus) mukainen asuntotuotanto ja mahdollistetaan monipuolisen yritystoiminnan sijoittuminen.

PALVELULUPAUKSET:

- **TAMPEREELLA ON MONIPUOLISIA JA KOHTUUHINTAISIA ASUNTOJA**
- **TAMPEREEN MAANKÄYTÖN PROSESSI JA LUPIEN KÄSITTELY SUJUVOITUVAT JA NOPEUTUVAT**
- **TAMPERE HUOMIOI YMPÄRISTÖ- JA ILMASTOTAVOITTEET KAIKESSA KAUPUNKISUUNNITTELUSSA**

Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet:

- tarpeita vastaavan tonttivarannon turvaaminen elinkeinoelämälle ja monipuoliselle asumiselle
- turvallinen kaupunkiympäristö digitalisaatiota hyödyntäen
- merkittävien kaupunkikehityshankkeiden (mm. Kansi ja Areena) toteuttaminen
- Kansallinen Kaupunkipuisto -hanke
- ekologinen maankäyttö
- hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä
- kiertotalous osana viisasta luonnonvarojen käyttöä (mm. Kolmenkulma ja Tarastenjärvi)
- pienhiukkaskuormituksen vähentäminen, esimerkiksi pienhiukkaspäästöttömien ja ilmastoystävällisten bussien huomioiminen ensisijaisina vaihtoehtoina hankinnassa
- kaupungin maankäytön prosessin sujuvoittaminen
- rakennuslupien käsittelyn nopeuttaminen (tavoitteena keskimäärin 1 kk käsittelyaika) ja valvonnan sujuvoittaminen
- kokeilevat/innovatiiviset kaupunginosat (mm. Hiedanranta)
- kokonaisvaltaisen lähiöiden kehittämissuunnitelman laatiminen

HYVINVOIVAT TAMPERELAISET

Asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on sote-uudistuksen jälkeenkin yksi kunnan tärkeimmistä tehtävistä. Hyvinvointia edistetään tulevaisuuden kunnassa toisaalta kasvatuksen ja koulutuksen sekä kulttuurin ja vapaa-ajan palveluilla sekä työllisyyttä edistävällä toiminnalla. Uuden teknologian mahdollisuudet on otettava laaja-alaisesti käyttöön, jotta kaupunki voi jatkossakin tarjota laadukkaita palveluja kasvavalle väestölle.

Tampereen kaupunki turvaa sosiaali- ja terveystalouden nykytason niin kauan kun se toimii palvelujen järjestäjänä. Tavoitteena on yhdessä maakunnan kanssa taata palvelujen mahdollisimman sujuva siirtyminen järjestäjältä toiselle. Kaupungin ja maakunnan yhteistyö on jatkossakin ratkaisevan tärkeää erityisesti ennaltaehkäisevässä toiminnassa.

Tampere on esimerkillinen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisessä. Esteettömyys ymmärretään laaja-alaisesti kaikissa kaupungin palveluissa.

ENNALTAEHKÄISEVÄT PALVELUT

Hyvinvoinnin tukeminen on kannattava investointi niin asukkaan kuin kunnan taloudenkin näkökulmasta. Ennaltaehkäisevä ote on osa kaikkia kaupungin palveluja.

Tamperelainen kohtaa välittävän ammattilaisen eri palveluissa vauvasta vaariin. Palvelujen kehittämisen ja henkilökunnan osaamisen painopiste on etsivän, kokonaisvaltaisen ja ratkaisukeskeisen työotteen vahvistamisessa. Tuen tarpeen ensimmäiset tunnistetaan varhain kaikissa palveluissa.

Nuorten ja lasta odottavien sekä lapsiperheiden mielenterveys- ja päihdeongelmat tunnistetaan varhain ja nopea tuki on tarjolla. Tukeen yhdistyy talous- ja palveluneuvonta.

Vanhempainvalmennusta kehitetään niin, että vanhemmilla on mahdollisuus saada sekä tukea että ohjausta lapsen eri kehitysvaiheista ja -vaiheissa. Vertaistukitoiminnan järjestämisessä tiivistetään yhteistyötä järjestöjen kanssa.

Ennaltaehkäiseviä matalan kynnyksen palveluja mielenterveyskuntoutujille kehitetään tukipuhelutoiminnan kautta yhdessä järjestöjen kanssa.

Hyvinvoinnin tukeminen on myös köyhyyden, syrjäytymisen ja huono-osaisuuden ennaltaehkäisyä. Köyhyysohjelma uudistetaan vastaamaan uuden kunnan roolia ja tehtäviä. Työttömien ja pienituloisten arkea ja yhteisöön kuulumista tuetaan laajentamalla jo käytössä olevan Aktiivipassin mahdollistamia palveluita. Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämistä jatketaan sekä lisätään tukea arkeen ja asumiseen. Päihtyneiden toimintakeskuksen palveluita kehitetään.

Tampereella on laaja kirjo erilaisia hyvinvointia tukevia palveluja, mutta ne eivät aina tavoita palveluja tarvitsevia. Hyvinvointipalvelujen viestintää ja markkinointia uudistetaan. Uudistaminen aloitetaan harrastus- ja liikuntapalveluista. Asukkaat saavat neuvontaa ja tietoa tarvitsemistaan

palveluista yhä enemmän digitaalisesti. Hyvinvointikeskusten ja lähitorien sekä muiden palvelukeskittymien neuvontaosaamista vahvistetaan.

KAIKKI HARRASTAMAAN JA LIIKKUMAAN

Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia parannetaan tarjoamalla mahdollisuuksia, tiloja ja paikkoja sekä järjestettyyn että omaehtoiseen harrastamiseen. Tavoitteena on käytäntö, jossa kaupungin tiloja tarjotaan maksutta lasten ja nuorten harrastuksiin. Yleishyödyllisten yhteisöjen toiminta-avustuksiin käytettävä kokonaisresurssi säilytetään vähintään nykyisellä tasolla.

Perusopetuksen Harrastava iltapäivä -toiminnan tavoitteellisuutta ja sisältöjen monipuolisuutta sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa lisätään ja kehitetään.

Liikkumista edistetään osana kaupungin palveluja (mm. nuorisopalvelut). Samanaikaisesti kannustetaan asukkaita omaehtoiseen liikkumiseen. Erityisesti lasten ja nuorten sekä erityisryhmien liikkumismahdollisuuksia lisätään. Hakametsän jäähallia kehitetään sisäliikuntakeskuksena monitoimiareenan valmistuttua.

MAAHANMUUTTAJAT OSAKSI YHTEISÖÄ

Maahanmuuttajien integroitumista edistetään kaupungin kaikissa palveluissa. Kaupunki tukee ja mahdollistaa maahanmuuttajien ja valtaväestön luontevien kohtaamispaikkojen sekä yhteisten yhteisöjen muodostamista ja kehittämistä.

Suomen kielen ja kulttuurin tuntemus vahvistaa kotoutumista. Tampereella tarjotaan monipuolista ja laadukasta kieli- ja kulttuurikoulutusta eri-ikäisille ja eri elämäntilanteissa oleville maahanmuuttajille.

Maahanmuuttajien kotoutumisen toteutumisesta nykytoimenpiteillä tehdään selvitys ja kehittämisehdotukset tehdään osana kotouttamissuunnitelmaa.

PALVELULUPAUS:

- **TAMPERELAISTEN HYVINVOINTIA TUETAAN**
- **JOKAISELLA LAPSELLA ON MAHDOLLISUUS VÄHINTÄÄN YHTEEN HARRASTUKSEEN**
- **MAAHANMUUTTAJALLA ON MAHDOLLISUUS KOKEA OLEVANSA OSA TAMPERELAISIA YHTEISÖJÄ**

Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet:

- ennaltaehkäisevien palvelujen vahvistaminen
- vanhempien tukeminen ja ohjaus vanhemmuuteen kasvamisessa
- päihde- ja/tai mielenterveyspalvelujen kohdentaminen erityisesti nuorille ja lapsiperheille
- köyhyyden ja huono-osaisuuden vähentäminen ja syrjäytymisen ehkäisy
- harrastusmahdollisuuksien, -tilojen ja -paikkojen mahdollistaminen lapsille ja nuorille; muun muassa toimenpiteet, jotka laskevat harrastamisen hintaa

- liikkumiseen kannustaminen kaikissa ikäryhmissä
- maahanmuuttajien ja valtaväestön kohtaamispaikkojen mahdollistaminen sekä monipuolisesta ja laadukkaasta kieli- ja kulttuurikoulutuksesta huolehtiminen
- kaupungin ja muiden palveluntuottajien tarjoamien palvelujen aktiivinen markkinointi
- henkilökunnan tietotaidon lisääminen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksissä

TURVALLINEN IKÄÄNTYMINEN

Valtaosa ikäihmisten palveluista siirtyy sote-uudistuksen myötä maakunnan vastuulle. Kaupungilla on kuitenkin edelleen merkittävä rooli ikäihmisten hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja terveyden tukemisessa. Kaupunki mahdollistaa tamperelaisten turvallisen ikääntymisen.

Ikäihmisten palvelutaso säilytetään vähintään vuoden 2017 tasolla ikäihmisten määrän kasvu huomioiden. Ikäihmisten palvelujen rakennemuutosta pitkäaikaisesta laitoshoidosta erilaisiin palveluasumisen muotoihin ja kotihoitoon jatketaan. Kotihoidon palvelut toteutetaan niin, että tutut kotihoidon työntekijät vastaavat ikäihmisten palveluista kodeissa ja heillä on mahdollisuus viettää riittävästi aikaa asiakkaiden luona. Ennen palvelujen siirtymistä maakuntaan turvataan ympärivuorokautiseen hoitoon pääsy sitä tarvitseville, varmistetaan laadukas saattohoito ja tuetaan omaishoitajuutta.

Tampereella ikäihmisen ei tarvitse olla yksinäinen. Ikäihmisille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia yhteisöllisyyteen, terveyden ja toimintakyvyn ylläpitämiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen. Liikkumista edistetään ja vapaaehtoistoimintaa (Luotsi), päiväkeskustoimintaa sekä palveluliikennettä kehitetään yhdessä kolmannen sektorin kanssa. Kaupungin omien alueellisten palvelukeskusten ja lähitorien kehittämistä jatketaan.

PALVELULUPAUS:

- **TAMPERELAINEN VOI IKÄÄNTYÄ TURVALLISESTI JA HARRASTAA MONIPUOLISESTI**

Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet:

- ikäihmisten palvelutason säilyttäminen vähintään vuoden 2017 tasolla ikäihmisten määrän kasvu huomioiden
- palvelurakenteen muutoksen jatkaminen: pitkäaikaisesta laitoshoidosta erilaisiin ja innovatiivisiin palveluasumisen muotoihin ja kotihoitoon
- kotihoidon palvelujen toteuttaminen niin, että tutut kotihoidon työntekijät vastaavat ikäihmisten palveluista kodeissa
- terveyden ja toimintakyvyn ylläpitämisen mahdollistaminen
- tiiviin yhteistyön jatkaminen kolmannen sektorin palveluntuottajien kanssa
- ohjauksen ja neuvonnan sekä asiakasohjauksen toteuttaminen lähipalveluna yhteistyössä maakunnan kanssa

TASAPAINOINEN TALOUS

Kaupungin talous on viime vuodet ollut alijäämäinen. Alijäämää on kertymässä viiden vuoden aikana yhteensä noin 120 miljoonaa euroa. Alijäämäisten vuosien taustalla on useita tekijöitä. Pitkittynyt taantuma on heikentänyt kunnallis- ja yhteisöverokertymiä ja valtionosuuksia on leikattu merkittävästi. Kaupungin asukasmäärä on neljän viime vuoden aikana kasvanut lähes 11 000 asukkaalla, minkä myötä palvelutarpeet ovat kasvaneet.

Kaupungin talouden tasapainottaminen on valtuustokauden keskeinen tavoite. Talouden sopeuttamistarve on tällä hetkellä noin 40–50 milj. euroa. Talouden tasapainottamiseksi on tarkasteltava sekä menoja että tuloja.

Vaikeasta taloustilanteesta ja menopaineista huolimatta toimintamenojen kasvu on viime vuosina ollut hyvin maltillista ja kaupunkikonsernin tulos on ollut positiivinen. Pitkään jatkunut synkkä työllisyyskehitys on kääntymässä positiiviseksi, mikä vaikuttaa suotuisasti kaupungin talouskehitykseen. Tampereella toimivien yritysten myönteiset talousnäkökulmat heijastuvat kaupungin talouteen ja kunnallisverotulojen ja yhteisöverotulojen on perusteltua arvioida kasvavan aiempaa nopeammin. Verotulojen suotuisa kehitys mahdollistaa kaupungin palvelujen järjestämisen ja kehittämisen.

MENOT KURIIN

Valtuustokaudella noudatetaan tiukkaa menokuria. Kaupungin kasvusta ja palvelutarpeiden lisääntymisestä johtuen voidaan tehdä tarkkaan harkittuja panostuksia ennaltaehkäiseviin palveluihin, koulutukseen ja työllisyyden hoitoon. Sote-palveluissa lähtökohtana on nykyisen palvelutason säilyttäminen, kunnes palvelut siirtyvät maakunnan vastuulle. Menot voivat valtuustokaudella kasvaa 1–2 % vuosittain.

Käyttötalousmenojen kasvua hillitään eri tavoin. Painopiste on ennaltaehkäisevien palvelujen kehittämisessä. Palvelurakenteen uudistamista jatketaan. Tiedolla johtamisen mahdollisuuksia paremmin hyödyntämällä voidaan panostaa oikeisiin asioihin oikea-aikaisesti.

Tilankäyttöä tehostetaan sekä palveluissa että hallinnossa. Ulkoisia hankintoja tehostetaan ja konsulttipalvelujen käyttöä järjeistetään kustannusten vähentämiseksi. Hallinnollisia tehtäviä vähennetään edelleen muun muassa investoimalla uuteen teknologiaan ja kehittämällä toimintatapoja. Raportointia vähennetään ja kehittämishankkeita priorisoidaan. Eläköitymistä ja muuta työpaikkakiertoa hyödynnetään aina kun se on mahdollista.

VAHVEMPI TULOPOHJA

Tampereen elinvoima edellyttää tulopohjan vahvistamista. Keskeistä on työllisyyden edistäminen. Tampereen vetovoimaisuuden ja kansainvälisen tunnettuuden vahvistaminen on tärkeää osaajien, yritysten, investointien ja matkailijoiden houkuttelemiseksi kaupunkiin.

Työllisyyden paraneminen mahdollistaa työmarkkinatuen kuntaosuuden alenemisen.

Asiakasmaksuja voidaan korottaa elinkustannusten keskimääräistä nousua vastaavalla määrällä, mikäli lainsäädäntö sen mahdollistaa. Viranomaispalveluissa lähtökohtana on kustannusvastaavuus.

Tulo- ja kiinteistöverojen tarkastelu on mahdollista, mikäli muut toimenpiteet eivät riitä talouden tasapainottamiseksi ja palvelujen turvaamiseksi. Mahdolliseen verojen korottamiseen palataan vuoden 2020 talousarvion laadinnan yhteydessä, kun sote- ja maakuntauudistuksen sekä yleisen talouskehityksen vaikutukset kaupungin talouteen ovat tiedossa.

Kaupungilla on kaavoitusmonopoli ja merkittävä maaomaisuus. Maanjalostustuloja tontinvuokra ja -myyntitulojen muodossa lisätään aktiivisen maapolitiikan ja kaavoituksen avulla.

VAIKUTTAVAT INVESTOINNIT

Valtuuston päättämästä investointikehyksestä pidetään kiinni. Kehys on tahtotila, jonka pohjalta vuosittaiset investointisuunnitelmat laaditaan. Kaupungin tulopohjaa vahvistavat investoinnit ovat etusijalla. Liikenne-, asumis- ja palveluinvestointien hyödyt ja kustannukset tutkitaan yhtenäisin perustein ennen hankkeiden käynnistämistä.

Investointien tulo-rahoituksen tasoa pitää nostaa, jotta kaupunki ei velkaannu liian voimakkaasti. Tällä hetkellä kaupungin velkamäärä asukasta kohden on suurten kaupunkien pienimpiä.

Kaupungilla on omistuksessaan lukuisia kiinteistöjä, joita se ei tarvitse palvelujen tai omien toimintojensa järjestämisessä. Näitä kiinteistöjä voidaan harkitusti realisoida markkinatilanteen huomioiden. Vanhojen kiinteistöjen myyntitulot ohjataan ensisijaisesti uusiin talonrakennusinvestointeihin muun muassa sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi.

Kaupungin tiloja suunnitellaan monikäyttöisiksi ja muunneltaviksi, jotta ne palvelevat paremmin toiminnan muuttuvia tarpeita (mm. uudet oppimisympäristöt).

Kaupunki suhtautuu myönteisesti yksityisiin investointeihin esimerkiksi liikuntapalveluverkossa. Myös leasing-rahoituksella voidaan rakentaa uusia palvelukiinteistöjä.

PALVELULUPAUS:

- **KAUPUNGIN TALOUS ON TASAPAINOSSA VALTUUSTOKAUDEN LOPPUUN MENNESSÄ**
- **TARKKAAN HARKITTUJA LISÄPANOSTUKSIA TEHDÄÄN ENNALTAEHKÄISEVIIN PALVELUIHIN, KOULUTUKSEEN JA TYÖLLISYYTEEN**

Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet:

- menojen kasvun hillitseminen; tavoitteena muun muassa viiden prosentin kustannussäästö hallinnollisista tehtävistä
- tulopohjan vahvistaminen
- vaikuttavien investointien tekeminen
- kiinteistöjen harkittu realisointi
- monikäyttöiset ja muunneltavat tilat
- tilojen käytön ja kunnan seurannan ammattimainen toteuttaminen

UUDISTUMALLA PAREMPIA PALVELUJA

Tampereen kaupunki tunnetaan rohkeana toimintansa uudistajana. Valtuustokauden alussa otetaan kokonaisuudessaan käyttöön uusi toimintamalli, jolla valmistaudutaan tulevaisuuden kunnan rooliin ja tehtäviin. Uuden toimintamallin keskeisiä elementtejä ovat asukkaiden nostaminen kaiken toiminnan keskiöön, pormestarimalliin perustuva selkeä johtaminen ja toimintakulttuuri, jossa korostuvat kumppanuus, mahdollistava johtaminen sekä henkilöstö toiminnan kehittäjänä.

Sote- ja maakuntauudistus on itsenäisen Suomen hallintohistorian suurin muutos. Sosiaali- ja terveyspalvelut sekä joukko muita palveluja siirtyvät kunnilta maakunnan järjestettäväksi. Tampereen kaupungin ja maakunnan välisten saumattomien yhdyspintojen rakentaminen edellyttää näiden toimijoiden tiivistä yhteistyötä. Tärkeää on sekä yhteisen strategisen suunnan määrittäminen että käytännön toimintojen yhteensovittaminen. Henkilöstön siirtyminen kaupungin palveluksesta maakuntaan toteutetaan mahdollisimman sujuvasti ja inhimillisesti, ja sitä valmistellaan yhteistyössä henkilöstön kanssa.

Valtuustokauden alussa selvitetään tarve poliittisen ohjauksen vahvistamiselle digitalisaation ja liikennesuunnittelun osalta.

KEHITÄMME YHDESSÄ

Kaupungin ja sen palvelujen kehittäminen lähtee asukkaiden ja yhteisöjen tarpeista. Kaupunkiorganisaatio on ennen kaikkea kumppani ja mahdollistaja. Asukkaiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia oman asuinympäristönsä kehittämiseen edistetään. Kokeilevaa kehittämistä lisätään tulevaisuudessa.

Kaupunki avaa uusia kanavia asukkaiden, yhteisöjen ja kaupungin väliselle vuorovaikutukselle. Vuorovaikutuksen esteettömyyteen kiinnitetään erityistä huomiota muun muassa selkeyttämällä kaupungin toiminnassaan ja viestinnässään käyttämää kieltä. Asukkailta saatavan palautteen vaikuttavuutta kehitetään.

TIETO JA UUSI TEKNOLOGIA JOHTAMISEN TUKENA

Tampereen kaupungin johtamisen tulee perustua tietoon. Parempi tieto mahdollistaa kaupungin kokonaisedun varmistamisen, josta yhtenä esimerkkinä lautakuntien rajat ylittävä tarkastelu resurssien kohdentamisessa. Kaupungin toiminnan ja investointien vaikuttavuuden (mm. työllisyysvaikutukset) arviointia kehitetään.

Raportointi on kaupungin organisaatiossa iso osa monen päivittäistä työtä. Sisäistä raportointia arvioidaan kriittisesti erityisesti sen vaikuttavuuden näkökulmasta. Uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetään toiminnan kannalta välttämättömän raportoinnin kehittämisessä (esim. puheesta tekstiksi -raportointi).

Tavoitteena on, että valtaosa tamperelaisista käyttää ensisijaisesti digitaalisia palveluja vuonna 2025. Suuri osa palveluista pitää pystyä tarjoamaan digitaalisesti jo tämän valtuustokauden loppuun mennessä. Digitaalisten palvelujen ohessa on tarjottava mahdollisuus myös perinteiseen palvelutarjontaan. Digitaalisten palvelujen rakentaminen edellyttää henkilö- ja talousresursseja. Toimintakulttuurin on oltava ketterä ja henkilöstöllä on oltava aikaa paneutua uuteen teknologiaan ja toimintatapoihin. Lisäksi tarvitaan vahvaa muutosjohtajuutta. Tietojärjestelmien luotettavuus ja toimintavarmuus ovat toiminnan perusedellytys, josta täytyy huolehtia yhteistyössä järjestelmien toimittajien kanssa.

STRATEGIAA TUKEVA OMISTAJAPOLITIikka

Kaupungin omistajapolitiikan lähtökohtina ovat kaupungin strategiset tavoitteet ja kuntalaisten etu. Kaupunki suhtautuu omistuksiinsa pitkäjänteisesti ja aktiivisesti. Omistaminen on väline kaupunkikehitykseen, palvelutuotannon järjestämiseen ja/tai taloudellisen tuoton saavuttamiseen. Kaupungin omistamia yhtiöitä ohjataan siten, että niiden toiminta tukee kaupungin strategiaa.

Kaupungille strategisesti merkittävien yhtiöiden ja liikelaitosten omistuksesta pidetään kiinni. Omistuksien tarpeellisuutta arvioidaan tapauskohtaisesti toimintaympäristön muuttuessa. Liikelaitosten osalta huomioidaan muun muassa lainsäädännön asettamat vaateet koskien toiminnan järjestämistä.

Kaupungin johto tukee oman palvelutoiminnan kehittämistä ja kilpailukyvyn parantamista. Palvelujen yksityistäminen ja ulkoistaminen eivät saa olla itsetarkoitus. Kaupungin omaa tuotantoa tulee kehittää hyvällä johtamisella sekä kannustin- ja toiminnanohjausjärjestelmillä. Onnistumisen mittareiden on oltava selkeitä. Oma tuotanto on tärkeää myös kustannustietoisuuden vuoksi.

Tampere tuottaa palveluja monituottajamallilla ja jatkaa sen kehittämistä yhteistyössä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.

HYVINVOIVA HENKILÖSTÖ

Kaupungin henkilöstöpolitiikka on vastuullista, pitkäjänteistä ja ennustettavaa. Työnantajan ja työntekijöiden edustajien hyvä ja luottamuksellinen vuorovaikutus mahdollistaa rakentavan ja aktiivisen yhteistyökulttuurin.

Työntekijöiden hyvinvointi vaikuttaa suoraan palvelun laatuun, työn tuottavuuteen ja sairauspoissaolojen määrään. Sairauspoissaolot ovat suuri menetys sekä työntekijöille itselleen että kaupungin palveluille ja taloudelle. Työhyvinvoinnin parantaminen onkin henkilöstöpolitiikan keskeinen tavoite. Siihen vaikutetaan ennen kaikkea hyvällä johtamisella ja työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämisellä. Myös sijaisresurssien on oltava riittävällä tasolla. Henkilöstöä kannustetaan liikkumaan tuki- ja liikuntaelinsairauksien vähentämiseksi.

Mahdollistavan johtamisen avulla saadaan tuloksia ja vaikuttavuutta sekä vauhtia kehittämiseen. Työntekijöiden osaamista on hyödynnettävä nykyistä enemmän palvelujen ja toimintojen kehittämisessä. Johto asettaa tavoitteet ja antaa henkilöstölle tilaa niiden toteuttamisessa: omien ratkaisujen tekemisessä ja oman työn kehittämisessä.

Johtamiskoulutuksen on oltava pakollista. Kaikki johtavassa- ja esimiesasemassa olevat arvioidaan säännöllisesti. Lähijohtamisen edellytykset turvataan. Johtamisen kehittämisessä säännöllinen työnkierto on tärkeää.

Kaupungin työpaikoilla ei sallita kiusaamista eikä syrjintää. Jokaisella esimiehellä on velvollisuus puuttua epäasialliseen käyttäytymiseen. Huonoon johtamiseen ja esimiehen harjoittamaan kiusaamiseen on oltava rohkeutta puuttua nopeasti.

Digitalisaation myötä kaupungin työtehtävissä tarvitaan uudenlaista osaamista. Toisaalta osa nykyisistä työtehtävistä katoaa. Henkilöstön määrä vähenee ajan kuluessa digitaalisten palvelujen käyttöasteen kasvaessa.

PALVELULUPAUS:

- **TULEVAISUUDEN TAMPERE PALVELEE SAUMATTOMASTI ASUKKAITA JA YRITYKSIÄ**
- **HYVÄLLÄ JOHTAMISELLA MAHDOLLISTETAAN TYÖNTEKIJÖIDEN ONNISTUMINEN**
- **TYÖHYVINVOINTI PARANEE KAUPUNKIORGANISAATIOSSA**

Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet:

- kaupungin ja uuden maakunnan välisen yhteistyön rakentaminen saumattomaksi
- asukkaat ja kaupungin henkilöstö kehittäjinä, kaupunki mahdollistajana
- tiedolla johtamisen kehittäminen, muun muassa toiminnan ja investointien vaikuttavuuden arviointi
- digitaalisten palvelujen kattava ja johdonmukainen kehittäminen
- esteettömän vuorovaikutuksen kehittäminen asukkaiden, yhteisöjen ja kaupungin välillä
- kaupungin omistamien yhtiöiden ohjaus strategian mukaiseen toimintaan
- johtamiskulttuurin kehittäminen ja henkilöstön vaikutusmahdollisuuksien lisääminen
- sairauspoissaolojen määrän vähentäminen 10 %:lla
- Kunta 10 -tutkimuksen tulosten hyödyntäminen korjaavissa ja kehittävässä toimenpiteissä
- osaamisen kehittäminen vastaamaan digitaalisen maailman haasteita

ALLEKIRJOITUKSET

Tampereella 2. kesäkuuta 2017

Kokoomuksen, RKP:n ja Kristillisdemokraattien Tampereen valtuustoryhmä

Tampereen Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä

Tampereen Vihreä valtuustoryhmä

Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä

Perussuomalaisten Tampereen valtuustoryhmä

Keskustan Tampereen valtuustoryhmä

Tampereen Puolesta -valtuustoryhmä

VaihtoehtoTampere -valtuustoryhmä